

Frantzeska Papadopoulou medverkar regelbundet med en frågespalt som tar upp de problem som ledningen för ett typiskt plastföretag ofta ställs inför. Frantzeska Papadopoulou är jurkand och verksamhetsansvarig för Svensk Plastindustriförening och expert på bl a avtalsrätt och immaterialrätt. Maila din fråga till frantzeska@sinf.se! Givetvis publicerar vi frågan anonymt om så önskas.

Hur skyddar jag en idé?

Fråga: Hur kan jag skydda mina idéer? Mitt firmamamn? Formen av min nya produkt?

Immaterialrätten är ett system av lagar som ger ensamrätt (juridiskt monopol) till intellektuella prestationer i kreativt skapande, FoU, investeringar, goodwill och renommé. Systemet kallas immaterialrätt eftersom rättigheterna avser företeelser som man inte direkt kan ta på – de är immateriella. Syftet med det är att den som uppfinner eller skapar något och den som satsar tid och pengar på utveckling skall kunna få utbyte av sin satsning.

Immaterialrätten täcker flera olika typer av skydd:

PATENT. Patent skyddar lösningar på tekniska problem (uppfinningar). I utbyte mot ensamrätten som gäller i 20 år måste uppfinningen göras offentlig. För att en uppfinning skall kunna patenteras behöver den inte vara revolutionerande eller särskilt tekniskt komplicerad. Det som däremot krävs är att uppfinningen är ny, har uppfinningshöjd och industriell tillämpning.

UPPHOVSRÄTT. Upphovsrätten skyddar litterära och konstnärliga verk med viss originalitet. Ensamrätten upphör 70 år efter upphovsmannens död.

MÖNSTERRÄTT. Mönsterrätten skyddar en produkts eller produktfels utseende. Mönsterrätten beviljas för design som är ny och särpräglad. Skyddet kan vara i maximalt 25 år.

VARUMÄRKESRÄTT. Ett varumärke är ett kännetecken du använder för att skilja dina varor eller tjänster från andras. Ett varumärke kan vara ett ord, bokstäver eller siffror, allt som går att återge grafiskt och som har särskiljningsförmåga.

Att skydda sina idéer kan vara avgörande för mindre företag. Rätt använda kan patent, varumärken, upphovsrätt och mönsterrätt stärka företaget. Goda idéer leder ofta till goda affärer. År 1867 fick Alfred Nobel svenskt patent på dynamit, och en kort tid därefter blev han ledare till ett världsimperium. År 1876 sökte Bell patent i ett flertal länder för sin telefon, men valde bort Sverige och Tyskland där Ericsson och Siemens startade konkurrerande verksamhet. Att få ensamrätt till något är ett enormt konkur-

rensmedel som ger fördelar mot andra aktörer på marknaden. Immaterialrätt lockar ofta finansiärer till ditt företag samt förstärker din förhandlingsposition gentemot konkurrenter, samarbetsparter och framför allt kunder.

Vad kan jag som företagare göra för att dra nytta av immaterialrätten i min egen verksamhet?

KARTLÄGGNING. Börja med att kartlägga de immaterialrättsliga resurserna. Vad är det som skapas inom ramen för företagets verksamhet? Även om det inte är en slutprodukt det handlar om, kan det vara värt att skydda (t.ex. en produktions metod).

MÅL. Vad vill du uppnå genom att skydda dina immaterialrättsliga tillgångar? Bli av med konkurrens? Utveckla ett koncept för att sedan sälja det vidare?

MEDEL. Försök att hitta de bästa/mest lämpliga sätt att skydda dina immaterialrättsliga tillgångar. Kom ihåg att samma alster kan skyddas av mer än en rättighet (en produkts form kan mönsterskyddas, samtidigt som man kan få patent för sin tekniska funktion).

GEOGRAFISK TÄCKNING. Räcker det med patent i Sverige eller finns det andra geografiska marknader där det skulle kunna vara intressant att ha ensamrätt i?

INTRÅNG. Använder du dig av andras skyddade immaterialrättigheter i din verksamhet? Var försiktig. Om du finner det nödvändigt, kom i kontakt med rättsinnehavaren och försök komma överens om en licens. Chansa inte! Det kan kosta mycket!

AVTAL. Var medveten om de immaterialrättsliga klausulerna i avtal. Även om de verkar icke-centralt kan de ofta påverka dina framtida affärsmöjligheter.

ANSTÄLLDA. Vem är det som äger rätt till de immaterialrättigheterna som skapas inom ramen för en anställning? Då läget ofta är oklart försök att lösa det genom klara och tydliga avtal.

IMMATERIALRÄTTSLIG STRATEGI. Din immaterialrättsliga strategi bör genomsyra hela din verksamhet och alla de berörda (anställda, konsulter, underleverantörer) bör vara informerade om den!